

Bölüm 12

BİREYİN FİNANSAL SOSYALEŞMESİNDE ETKİLİ OLAN, AİLE KAPSAMINDA, EBEVEYNLERİN FİNANSAL OKURYAZARLIK SEVİYELERİNİN TESPİT EDİLMESİ: GÜMÜŞHANE İLİ ÖRNEĞİ

Adem ÖZBEK¹

GİRİŞ

Bireyler için özellikle de çocukluk dönemlerinde, hangi alanla ilgili olursa olsun geliştirilen davranış biçimlerinin tamamının kaynağı çevredir. Bir yetişkin için gözlem yaparak deneyim oluşturmak mümkündür fakat bu deneyimleri davranışa dönüştürmek çok zordur. Çünkü davranışların öğrenilme süreci bilginin elde edilme ve kavranma süreci ile bir değildir. Belli bir yaşa gelmiş bireye bilgiyi verip bu doğrultuda cevaplar isteyebilirsiniz, aksine bu bireyden yeni davranışlar geliştirmesini veya mevcut davranışlarını değiştirmesini kolaylıkla bekleyemezsiniz. Özellikle finansal davranışların insan yaşamında kökleşmesi ve değişmez hale gelmesi kuvvetli muhtemeldir. Bu nedenle finansal davranışların birey için kaynağı olan ebeveynler ve onların finansal bilgi seviyeleri belirtilen alışkanlıkların birey için ya doğru ya da yanlış oluşmasına neden olmaktadır.

Birey için aile ilk barınma yeri ve ebeveynleri ilk rol modelleridir. Ebeveynlerin finansal yönetime ilişkin eğitim ve bilgi dereceleri davranış olarak direkt çocuklara yansıyor, çocuklar da ister istemez bu davranışları benimseyecek ve öyle davranmaya başlayacaklardır. Dolayısıyla ebeveynlerin finansal ve ekonomik deneyimleri, bilginin çocuğa doğrudan öğretilmesi, anlamlandırılması ve bilişsel olarak kazandırılması bakımından çok önemlidir.

Çocuklarımızın her konuda olduğu gibi finansal bilgi ve davranış olarak da doğru yönlendirilmesini istiyoruz. Fakat bu yönlendirmeleri yapan ebeveynlerin finansal bilgi düzeyleri yeterli mi? Mali refahın önceki dönemlere göre daha iyi olduğu günümüzde ebeveynler çocuklarına tasarruf, harcama, gelir-gider, yatırım gibi alışkanlıkları tam anlamıyla anlatabiliyor veya kavratabiliyor mu?

Bu soruların cevaplarına ancak yetiştirilen çocukların ekonomik bağımsızlıklarını ele aldıklarında sergiledikleri finansal davranışlar neticesinde cevap vermek

¹ Öğr. Gör., Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO, ademozbek6961@gmail.com

liği olmasıdır. Eğer çocuk, ebeveynlerinin almış oldukları özellikle de ekonomik kararları bu yaşlarda görmeleri, yaşamaları ve bu kararlara katılım yapmaları hem gelecekle adına hem de kişiliklerinin gelişmesi adına çok önem arz etmektedir.

Diğer taraftan ebeveynler, evde verilen finansal eğitimin çocuğun hem bilişsel yeteneğine hem de okul eğitimine olumlu katkı sağlayacağını düşünmektedirler.

KAYNAKLAR

- Albeerd, M. I. & Gharleghi, B. (2015). Determinants of the financial literacy among college students in malaysia. *International Journal of Business Administration*, 6(3), 15–24.
- Allgood, S. & Walstad, W. B. (2016). The effects of perceived and actual financial literacy on financial behaviors. *Economic Inquiry*, 54(1), 675–697.
- Angulo-Ruiz, F. & Pergolova, A. (2015). An Empowerment Model of Youth Financial Behavior, *Article in Journal of Consumer Affairs*, 550–575.
- Buccioli, A., Manfre, M. & Veronesi, M. (2018). The Role of Financial Literacy and Money Education on Wealth Decisions, *Working Paper Series Department of Economics University of Verona*, 1–25.
- Churchill, G. & Moschis, G. J. (1979). Television and Interpersonal Influences on Adolescent Consumer Learning, 23–35.
- Cohen, S. (1994). Consumer socialization: Children's saving and spending. *Childhood Education*, 70(4), 244–246.
- Gina, A., Chowa, N. & Mathieu, R. D. (2014). The Influence of Parental Financial Socialization on Youth's Financial Behavior: *Evidence from Ghana*.
- Grinstein-Weiss, M., Jonathan, S., Yeong, H. Y., Andrea, T. & Elisabeth, B. F. (2011). Parental Transfer of Financial Knowledge and Later Credit Outcomes among Low and Moderate-Income Homeowners. *Children and Youth Services Review*, 33 (1): 78–85.
- Grohmann, A., Roy, K. & Menkhoff, L. (2015). Childhood Roots of Financial Literacy. *Journal of Economic Psychology*, 51: 114–133.
- Grusec, J. E. & Davidov, M. (2007). Socialization in the family: The roles of parents. In J. E. Grusec & P. D. Hastings (Eds.), *Handbook of socialization: Theory and research*, 284–308.
- Hancock, A. M. & Jorgensen, L. B. (2013). College Students and Credit Card Use: The Role of Parents, Work Experience, Financial Knowledge, and Credit Card Attitudes, 369–381.
- Jorgensen, B. & Savla, J. (2010). Financial Literacy of Young Adults: The Importance of Parental Socialization. *Family Relations*, 59 (4): 465–478.
- Lundborg, P. (2006). Having the wrong friends? *Peer effects in adolescent substance use. Journal of Health Economics*, 25(2), 214–233.
- Mandell, L. (2008). Financial Education in High School. In *Overcoming Sav. Slump how to Increase Eff. Financ. Educ. Sav. Programs*, edited by A. Lusardi, 257–279.
- McLeod, J. M. & O'Keefe, G. J. (1972). The Socialization Perspective and Communication Behavior" in *Current Perspectives in Mass Communication Research*, eds. F. G. Kline and P. J. Tichenor, Beverly Hills, CA: Sage.
- Miller, J. & Yung, S. (1990). The role of allowances in adolescent socialization. *Youth & Society*, 22(2), 137–159.
- Moschis, G. P. (1987). Consumer socialization: A life-cycle perspective. MA: *Lexington Books*.
- Norvilitis, M. J. & Michael, G. M. (2010). The role of parents in college students' financial behaviors and attitudes, *Journal of Economic Psychology*, 31, 55–63.
- Shim, S., Barber, B. L., Card, N. A., Xiao, J. J. & Serido, J. (2010). Financial socialization of first-year college students: The roles of parents, work, and education. *Journal of Youth and Adolescence*, 39(12), 1457–1470.
- Van Campenhout, G. (2015). Revaluing the Role of Parents as Financial Socialization Agents in Youth Financial Literacy Programs. *Journal of Consumer Affairs*, 49 (1): 186–222.